

Enzimek a söriparban

Készítette:

Bolla Barbara
Sas Márton

Sör

Mi az?

Malátából, valamint bizonyos pótanyagokból vízzel cefrézett, komlóval, illetve egyéb engedélyezett anyagokkal ízesített, sörélesztővel erjesztett, szén-dioxidban dús, jellemzően alkoholtartalmú ital.

- Bajor sörtisztasági törvény (maláta, komló, víz + élesztő)
- Pótanyagok, segédanyagok a régi és új főzési módszerek esetén

A sörfőzés menete

1. Cefrészés

- Lényeg: keményítő → cukor
fehérjék → N-tartalmú szubsztrát
- Sörfőző üst: víz előmelegítése + maláta (becefrzési hőmérsékleten)
- Árpaszemek őrlése, szűrhetőség!

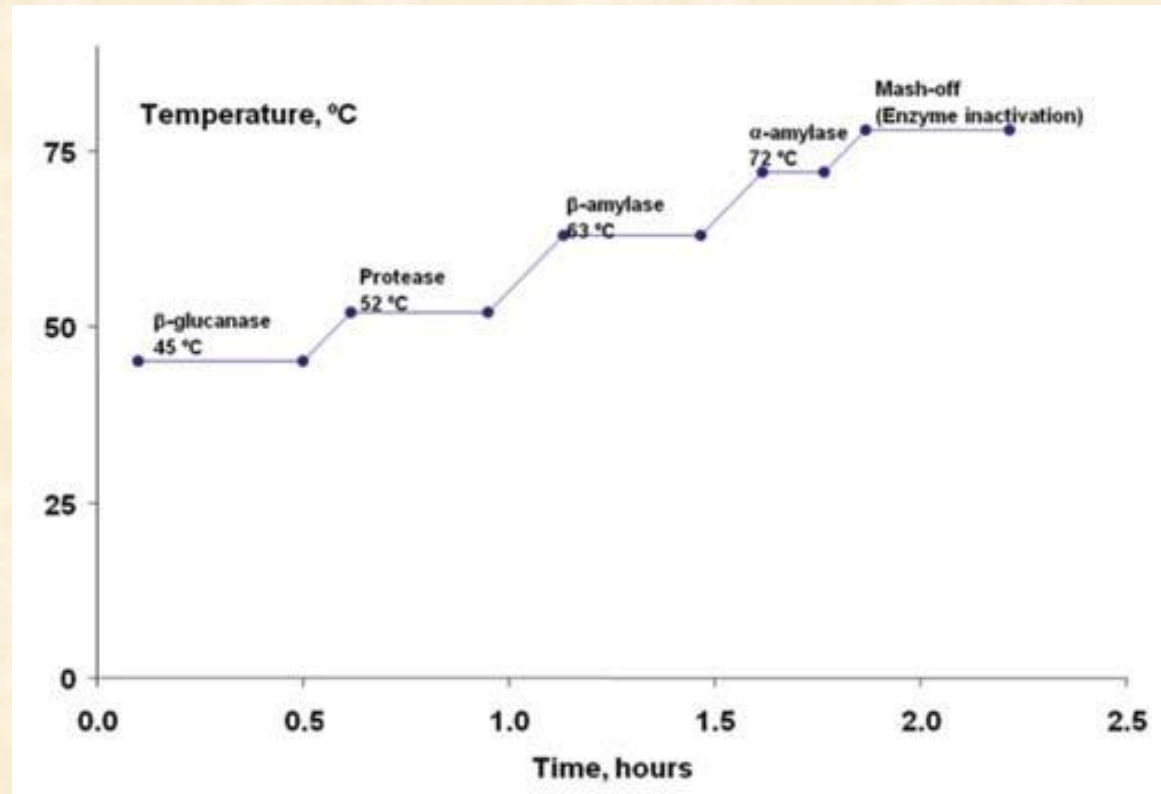
1. Cefrőzés

→ Egylépcsős / Infúziós eljárás

- 65-67°C-on pihentetik a sört
- Jódpróba

→ Többlépcsős / Dekokciós eljárás

- Hőmérséklet lépcsős emelése => optimális körülmények adott enzimeknek

Enzimfolyamatok

1. β -glükanáz

- 45-50 °C
- pH = 6
- Sejtfal hidrolizáló
- Zselatinizálódás
- Viskozitás csökken
- Glükánok 1-3 β -glikozidos kötéseit hidrolizálja

2. Proteáz

- 52 °C
- Fehérje peptid kötések hidrolízisét katalizálja
- Oldhatóság nő
- Viskozitás csökken
- Amino-nitrát előállítás
- Segíti a keményítő bontást

Enzimfolyamatok

3. Amilázok

- Keményítő feldarabolása → dextrinek, határdextrinek (határdextrinek → pullulanáz: α -(1-6)-kötések hidrolízise elágazásokban)
- Fermentlé így már hasznosítható a sörélesztőnek
- α -amiláz: lánc közben random hasít; 73,89 °C; pH = 5,2
- β -amiláz: lineárisan, nem redukáló végek; 62,78 °C; pH = 5,5

2. Ülepítés és szűrés

- Malátatörköly eltávolítása
- Kisüstben: malátahengerrel →
- Nagyobb főzőedényben: szűrőkáddal

3. Komlózás

- Sörlé felfőzése
- Forralás komlóval
- Íz (illóolajak)
- Tartósítás (alfasav)
- Sörlé szűrése, hűtése

4. Erjesztés

Típusai:

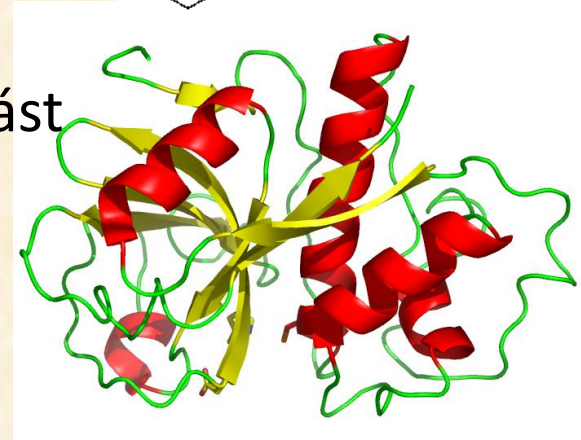
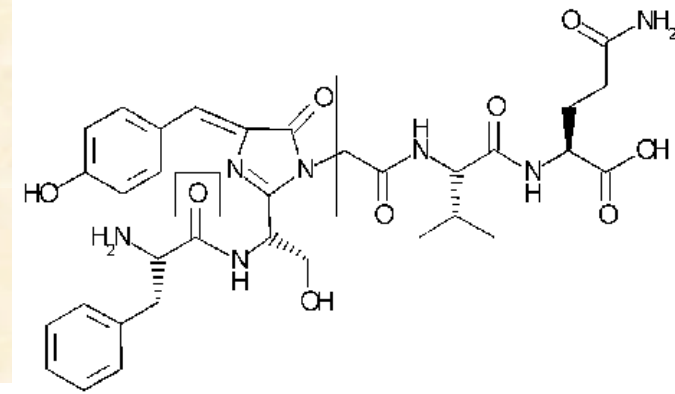
- Főerjedés – utóerjedés
  - Alsó (5-9 °C) – felső (10-25 °C) erjesztés
-
- Sörlé beoltása élesztővel
  - Hab: 4-7 nap után beesik (főerjedés tetőpont)
  - Cukrok → alkohol
  - 1-2 hét után lefejthető a sör
  - Ászokoló tartály, 0 °C, 2-5 hónap
  - Utóerjedés: megtisztul, íz, szén-dioxid

A folyamat során hozzáadható enzimek és hatásuk

Proteázok

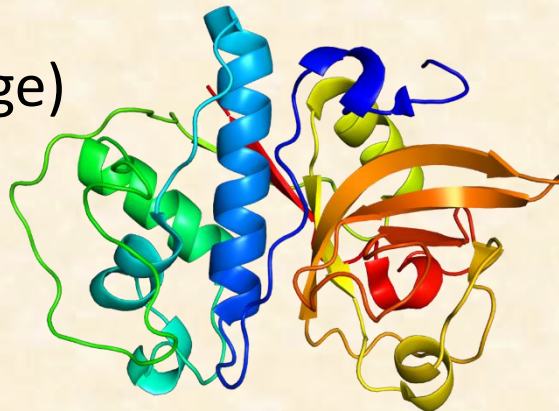
- Papain:

- Fermentléhez szűrés előtt (1-2 g/hL)
- Papajából
- Megakadályozza a kolloid kicsapódást (polifenolok hidrolizálása)
- 60-65 °C

- Ficin:

- Ficus insipidából (füge)
- Cisztein proteáz

Proteázok

- Proteáz-peptidáz mixek:
  - Cefrészéshez (0,3-1 kg/tonna maláta)
  - Habminőség
  - Túladagolva minőség romlás
  - Javul: malátázás, fermentáció, tisztaság, tartósság

Alfa-acetolaktát dekarboxiláz

- Főzés után vagy közben (1-5 g/hL)
- *Bacillus subtilis* fermentációjával
- α -acetolaktát $\rightarrow$ acetoin (élesztőben)
- Gátolja a diacetil képződést (kellemetlen íz)
- Érlelési időt befolyásolja
- 25-40 °C
- pH= 5-7

Hemicelluláz keverékek

- Nagy viszkozitású cefrénél
- Arabinoxilanáz jellemző
- Tisztul a sör, kevésbé lesz testes

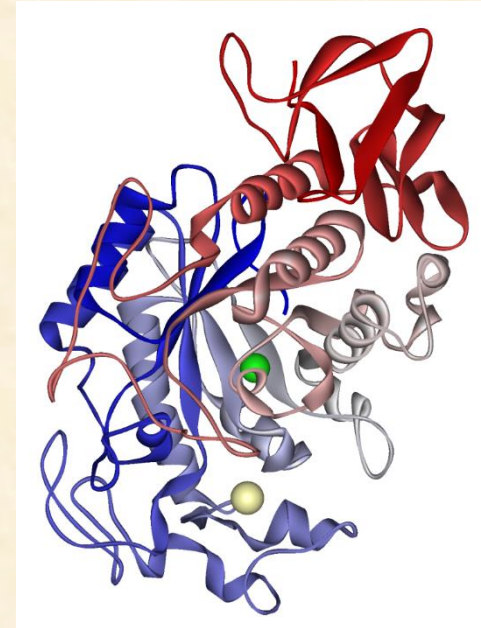
β -glükánáz

- Cefrészéshez (0,3-1 kg/tonna)
- Trichoderma vagy Orpinomyces fajok fermentációjával
- Csökkenti a viszkozitást
- Javítja a malátázást, tisztaságot
- Csökkenti a szárazanyagtartalmat

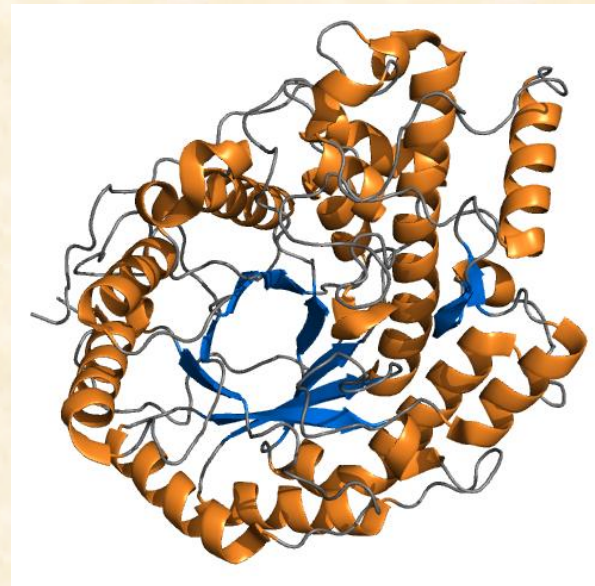
α -amiláz

- 1-2 kg/tonna árpa
- Bacillus subtilis vagy Bacillus licheniformis fajokból
- Gyorítja a keményítő hidrolízist
→ tisztul a sör
- Nő a fermentációs hozam (ha Aspergillus fajokból nyerik)

β -amiláz

- Búza magból vagy *Bacillus licheniformis*ből
- Változó mennyiségben (keményítő forrás függő)
- Keményítő hidrolízis gyorsítása
- Javul a malátázás, cukrosodás
- Nő a fermentációs hozam

Amiloglükózidáz

- Cefrészésnél
- Maltózt bont → növeli a glükózt
- *Aspergillus niger* fermentációjából

Köszönjük a figyelmet!

